

Önskemål om sterilisering i samband med sectio

Förändringar sedan föregående version

Snabbupprättas på nytt då innehållet fortsatt är aktuellt.

Bakgrund och syfte

Den som fyllt 25 år har själv rätt att besluta om han eller hon ska steriliseras. Den som är myndig – men under 25 år – kan ansöka om att få tillstånd till sterilisering av Socialstyrelsen. I båda fallen måste man vara bosatt i Sverige.

Utförande

Inom Mödrahälsovården kan barnmorskan tillsammans med en gravid kvinna över 25 år föra samtal och fylla i ”Bekräftelsen på mottagen information enligt 5 § steriliseringslagen (1975:580)” om kvinnan önskar sterilisering i samband med kejsarsnitt.

Den som begär åtgärden ska noggrant har informerats om ingreppets innebörd och följer samt, i förekommande fall, om andra möjligheter att förebygga graviditet. *Lag (2012:457)*.

Följande skall den ansökande informeras om:

- Sterilisering innebär att man är mycket säker att man inte vill ha fler barn, oavsett vad som kommer att hända senare i livet.
- En sterilisering upphäver varaktigt fortplantningsförmågan, d.v.s. man kan inte bli spontant gravid längre. En graviditet kan då enbart uppnås med hjälp av provrörsbefruktning (IVF) och behöver då bekostas av patienten själv.
- Steriliseringen görs genom att man delar eller klipper av äggledarna. Ägg och spermier kan därmed inte längre nå varandra.

- Hormoner och därmed menstruationscykeln påverkas inte, ägg produceras som vanligt. Menstruationsrelaterade besvär minskar inte efter sterilisering.
- Det finns reversibla preventivmedel som är minst lika effektiv som sterilisering (t ex hormonspiral).
- Sterilisering skyddar inte mot könssjukdomar.
- I mycket sällsynta fall lyckas kroppen reparera skadan och en graviditet inträffar trots sterilisering. Detta innebär att man vid utebliven menstruation bör ta ett graviditetstest.
- Vid urakut sectio på fetal indikation eller vid allvarligt påverkat nyfött barn kan ansvarig läkare välja att avstå sterilisering i samband med sectio om inte kvinnan uttryckligen begärt sterilisering oavsett hur det går med barnet.

I fall av elektivt sectio skickas ansökan till förlossningen där den förvaras fram till operationsdagen. Steriliseringsönskemål måste framgå av remissen och behöver registreras eller kompletteras i Orbit (planeringsprogram för operationer). Om steriliseringsönskemål framkommer efter att sectioremissen har skickats måste man skriva en ny remiss så att operationsanmälan kan kompletteras.

Önskemål om sterilisering skall alltid läggas upp på patientnotering och dokumenteras i graviditetssammanfattningen i MHV3.

I fall av planerad vaginal förlossning har patienten själv ansökan med sig och PAB lägger upp en notering i Obstetrix.

Relaterad information

Bekräftelse på mottagen information:

<https://www.socialstyrelsen.se/blanketter/Documents/Bekraftelse-pa-mottagen-info-steriliseringslagen-hslf-fs-2016-6.pdf>

Patientinformation:

<https://www.1177.se/Vastra-Gotaland/Tema/Sex-och-relationer/Preventivmetoder/Sterilisering/>

Svensk lag om sterilisering:

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/steriliseringslag-1975580_sfs-1975-580

Ansvar

Mödrahälsöversköersläkare ansvarar för innehållet i riktlinjen.

Områdeschefer och enhetschefer ansvarar för att riktlinjen implementeras och efterlevs.

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje verkställighet

Gäller för: Barnmorskemottagning och gynekologi

Innehållsansvar: Antje Johannsmeyer, (antjo1), Överläkare

Godkänd av: Åsa Prebensen, (asapr), Områdeschef

Dokument-ID: RHS9927-391389789-32

Version: 3.0

Giltig från: 2025-11-12

Giltig till: 2027-11-12